

правовідносин приписів закону «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань»;

– за наявності підстав, передбачених ч.3 ст.551 ЦК, ч.1 ст.233 ГК, розмір пені, яка підлягає стягненню зі сторони, що порушила зобов'язання, може бути зменшений рішенням господарського суду;

– застосування пені не виключає одночасного нарахування процентів за користування чужими коштами (ст.536 ЦК), у тому числі процентів на прострочену суму оплати товару, проданого в кредит (ч.5 ст.694 ЦК), оскільки стягнення відповідних процентів не є ані видом забезпечення виконання зобов'язань, ані штрафною санкцією;

– наявність судового рішення про задоволення вимог кредитора, яке не виконано боржником, не припиняє зобов'язальних правовідносин сторін договору, не звільняє боржника від відповідальності за невиконання грошового зобов'язання та не позбавляє кредитора права на отримання сум, передбачених ч.2 ст.625 ЦК;

– вираження в договорі грошових зобов'язань в іноземній валюті не суперечить чинному законодавству, однак унеможливує врахування обчисленого Державним комітетом статистики індексу інфляції для обґрунтування вимог, пов'язаних зі знеціненням валюти боргу [4].

Література

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>
3. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.11.1996 року (тлумачення від 11.07.2013 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про деякі питання практики застосування законодавства про відповідальність за порушення грошових зобов'язань : Постанова Пленуму Вищого господарського суду від 17.12.2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 346.3

ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРІВ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ

Алекса В. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Скірський І.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Особливим типом господарських договорів в сфері державного господарювання є державні контракти. При цьому існування державного господарювання визнається однією з передумов виконання державою покладених на неї Конституцією України завдань по забезпеченню життєдіяльності суспільства. Серед договорів в сфері державного господарювання виокремлюються господарські договори за участю органів держави, які укладаються ними в межах своїх організаційно-господарських повноважень із суб'єктами господарювання різних форм власності, в тому числі державного сектору, і спрямовані на виконання державою своїх економічних і соціальних функцій (договори публічної спрямованості). В таких договорах держава виступає свого роду агентом публічних інтересів.

Державний контракт сьогодні визначається як плановий договір, в основі якого знаходиться акт державного планування (державне замовлення) і обов'язковість укладення якого для певного кола суб'єктів господарювання імперативно встановлена законом.

Попри особливості законодавства дореволюційного періоду (до 1917 р.), періоду непу, радянського законодавства другої половини 80-х - початку 90-х років минулого сторіччя, головною метою регулювання цих договорів залишається забезпечення публічних інтересів, сформованих на основі життєво важливих для суспільства потреб у певних благах.

Досліджуючи правове регулювання державних контрактів, ми підтримуємо О. Беляневич, яка обґрунтовує наступні положення:

1) в основу моделі державного контракту як правового засобу має бути покладена концепція трансформації плану в договір, адаптована до умов соціально-ринкової економіки. Відповідно до цієї концепції положення державного замовлення (планового акту) трансформуються в умови договору через волевиявлення сторін і, відповідно, зміна чи скасування планового акту можуть впливати на долю договірної зобов'язання також лише через узгоджене волевиявлення сторін;

2) належне та реальне виконання має бути принципом виконання зобов'язання, яке виникає на підставі державного контракту: саме таке виконання державним виконавцем своїх обов'язків за державним контрактом здатне забезпечувати задоволення пріоритетних державних (публічних) потреб. Необхідність цільового використання коштів державного бюджету та забезпечення прав суб'єктів господарювання зумовлює те, що оплата державним замовником поставлених товарів, виконаних робіт, наданих послуг не може виконуватися інакше, аніж це передбачено контрактом (зокрема, переданням виконавцю будь-якого майна або заміною способу виконання). Доводиться, що регулювання державних контрактів має виключати можливість застосування цивільно-правових норм про притримання (ст. 594-597 ЦК) та передання сурогату виконання - відступного (ст.600 ЦК), які унеможливають або значно ускладнюють досягнення необхідної соціально

значущої мети таких договорів (забезпечення пріоритетних державних потреб) [1, с. 231].

Відповідно ст. 13 ГК України державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності [2].

Державний контракт - це договір, укладений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання – виконавцем державного замовлення, в якому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські відносини [2]. Державний контракт є різновидом договору поставки. Однак державний контракт має свої відмінні риси, що впливають із мети, для якої він укладається, - задоволення державних потреб України. Специфікою державного контракту є те, що держава гарантує оплату продукції (робіт, послуг) за цими контрактами, держава ж може надавати і пільги економічного характеру виконавцям таких договорів. Такий договір укладається на основі державного замовлення, і його зміст обов'язково має відповідати змісту такого замовлення.

Оскільки система господарсько-правових договорів постійно розвивається, що зумовлено безперервною еволюцією відносин в сфері господарювання, виявлення спільних ознак договорів і відмінностей між ними створює можливість на науковій основі здійснити спеціалізацію правового регулювання договірних відносин, систематизувати господарське законодавство, забезпечити його узгодженість та полегшити процес застосування окремих норм.

Дослідження природи державного замовлення як інструмента регуляторної державної

політики дає підстави виділити наступні основні положення концепції державної системи замовлення:

По-перше, державне замовлення - це органічний структурний елемент цілісної системи замовлень як форма відображення інтересів суспільства, кожного споживача (замовника) і виробника продукції при складанні планів виробництва, розподілу і споживання продукції, матеріальних та інших ресурсів;

По-друге, цілісна система замовлень функціонує на основі прямих, безпосередніх зв'язків і контактів підприємств та організацій як рівноправних партнерів в організації виробництва і споживання продукції (матеріальних ресурсів, напівфабрикатів, послуг), які є суб'єктами господарювання, планування і договірних відносин. Вона - основна форма планування виробництва і поставок продукції знизу, організації їх виконання в інтересах кожного споживача і суспільства в цілому - охоплює весь обсяг виробництва, розподілу і споживання продукції в асортименті. При цьому пріоритети визначаються державними програмами і реальними потребами.

По-третє, цілісна система замовлень є постійно діючим інструментом досягнення реальної планової і практичної збалансованості виробництва і його матеріальних ресурсів у динаміці. Збалансованість будується з урахуванням платоспроможності попиту.

По-четверте, перехід на систему замовлень означає, що в основу централізованого планування ставиться планове управління формуванням виробничого потенціалу, його технічного рівня, прогресивної структури виробництва в інтересах суспільства, його прискореного соціально-економічного розвитку.

По-п'яте, структура замовлень повинна забезпечуватися матеріальними ресурсами із застосуванням різних форм і методів матеріально-технічного постачання, зручних для суб'єктів господарювання (централізований розподіл, прямі зв'язки, оптова торгівля і т.д.).

Література

1. Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) : монографія / О. А. Беляневич. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/paran1114#n1114>

УДК 346.9

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСОВУВАННЯ ПРИМУСУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Чайка І – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Реалізація будь-якого суб'єктивного права вимагає певних гарантій, закріплення прийомів та способів, які спрямовані на забезпечення нормального розвитку регулятивних правовідносин, а у випадку посягання на них – застосування заходів щодо поновлення їх у первісному стані або наближення до такого [1, с. 41]. У літературі справедливо відзначається, що «можливість захистити порушене чи спірне суб'єктивне цивільне право або

охоронюваний законом інтерес є одним з найважливіших прав особи, що суттєво визначає її місце у суспільстві» [2, с. 24]. Саме тому закріплення в новітньому цивільному законодавстві України положень щодо захисту цивільних прав та інтересів безперечно заслуговують на увагу та схвалення, особливо що стосується підвищеної уваги законодавця, яка простежується як у кількісних так і якісних змінах. Це полягає також у розширенні кола суб'єктів захисту